

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3273/2022. (VI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.696/2020/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró jogi személy indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.696/2020/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Győri Törvényszék 2.Pf.20.253/2019/9. számú ítéletére és a Soproni Járásbíróság P.20.120/2017/58. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint a Magyar Állam (a per I. rendű alperese) 1/1 arányú tulajdonában álló (és 2012-ig forgalomképtelen), Sopron külterületén található, „kivett parkoló, közút, épület és udvar, valamint strand” megnevezésű ingatlanon az 1990-es években egy gazdasági társaság egy pavilont létesített, melyben büfé-söröző működött. A pavilonra az illetékes hatóság 1995-ben ideiglenes fennmaradási engedélyt, 1998. december 3. napján pedig végleges fennmaradási engedélyt adott.
- [3] A perben II. rendű alperesként részt vevő Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2005-ben szerzett tudomást az engedély 1998-ban történt kiadásáról, azt a gazdasági társaságnak címzett levélben azzal vette tudomásul, hogy mivel az ingatlan a Fertő medrének részét képezi, ezért arra földhasználati jog nem alapítható. Az ingatlan évekkel később, 2012-ben kikerült a kizárólagos állami tulajdonú ingatlanok köréből (de változatlanul a Magyar Állam tulajdonában maradt), ugyanis érintetté vált a „Modern városok program” fejlesztési beruházással.
- [4] A pavilont létesítő gazdasági társaság egy 2005. november 2. napján megkötött ingó adásvételi szerződéssel átruházta a pavilon tulajdonjogát egy másik gazdasági társaságra, mely társaság a pavilon tulajdonjogát 2007. december 18. napján, ugyancsak ingó adásvételi szerződéssel, átruházta egy magánszemélyre. Az indítványozó ezen magánszemélytől szerezte meg a pavilon tulajdonjogát egy 2009. február 6. napján kötött adásvételi szerződéssel. Ez utóbbi adásvételi szerződés elnevezésében nem szerepelt, hogy ingóság adásvételére vonatkozik, ám maga a szerződés szövege egyértelműen rögzítette, hogy a felek a szerződést ingó adásvételi szerződésnek tekintik, továbbá rögzítette azt is, hogy a pavilon telekkönyvileg feltüntetve nincs, így a földterület és a felépítmény tulajdonjoga egymástól elkülönül. Mindhárom adásvételi szerződésben szerepelt, hogy a földtulajdonost elővásárlási jog illeti meg, azonban a földtulajdonos Magyar Állam az elővásárlási joggal nem élt.
- [5] A pavilon 2013-ig folyamatosan turisztikai célokat szolgált, az indítványozó a pavilon után építményadót is fizetett. Az indítványozó 2011. január 1. napján, majd 2012. január 1. napján bérleti szerződést kötött a Soproni Vízmű Zrt.-vel, mely utóbbi bérleti szerződés szerint az indítványozó határozatlan időtartamra bérbe vette a 100 m² üzlethelyiség által elfoglalt területet, valamint az üzlethelyiséghez tartozó mintegy 105 m² előtér által elfoglalt területet.
- [6] 2013. év nyarán az épület nádteteje és emeleti szintje egy szomszédos épületről átterjedő tűzben leégett. A bérbeadó Soproni Vízmű Zrt. 2016. február 12. napján az indítványozóhoz fordult, azzal, hogy az indítványozó tulajdonát képező ingatlan teljesen elhagyatott, gazdátlan, állaga a tüzesetet követően folyamatosan romlik, ezért tájékoztatást kért arról, hogy az indítványozónak mi a szándéka az épülettel.
- [7] Az indítványozó a felhívás nyomán állagjavító munkálatok végzésébe fogott. A soproni önkormányzat Építéshatósági Osztálya 2016. május 10. napján helyszíni bejárást tartott, és arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható meg egyértelműen, hogy a folyamatban lévő munkák építési engedélyhez kötöttek-e vagy sem, ezért a hatóság tájékoztatta az építtetőt, hogy a továbbiakban építési munkát nem folytathat. A bérbeadó Soproni

Vízmű Zrt. a megkezdett munkákról értesítette az Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóságot (a terület vagyongazdálkodóját, egyben a per II. rendű alperesét), mely felhívta az indítványozót a felújítási munkálatok haladéktalan megszüntetésére.

- [8] 1.2. Az indítványozó kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az ingatlanon felépült, végleges használatbavételi engedéllyel rendelkező épület és a hozzá tartozó terasz mindenkori tulajdonosát földhasználati jog illeti meg az épület fennállásáig, melyet az I. rendű alperes Magyar Állam és a II. rendű alperes Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság túrni köteles. A Soproni Járásbíróság P.20.120/2017/58. számú, 2019. március 7. napján kelt ítéletével a keresetet elutasította. A Soproni Járásbíróság (az indítványozó kereseti kérelmének megfelelően) a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit vette alapul a kereset elbírálásához, és arra a következtetésre jutott, hogy a pavilon nem tekinthető önálló ingatlandnak, ezért annak ingatlanként a földtől elkülönülten történő átruházására sem kerülhetett sor. A bíróság ítéletében azt is kiemelte, hogy nem az indítványozó épített rá idegen tulajdonra, hiszen a pavilont nem az indítványozó létesítette.
- [9] 1.3. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Győri Törvényszék 2.Pf.20.253/2019/9. számú, 2020. február 10. napján kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Győri Törvényszék szerint az elsőfokú bíróság teljes körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, a rendelkezésre álló adatokból pedig megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az indítványozó kereseti kérelme alaptalan, azonban a Győri Törvényszék megítélése szerint a kereseti kérelem elbírálásának jogi alapja valójában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) volt. Ennek oka, hogy a pavilon az 1990-es években épült és 1998. december 3. napján kapott végleges fennmaradási engedélyt, így mind a ráépítés, mind a földhasználati jog létrejötté a régi Ptk. rendelkezései alapján bírálható el. A Győri Törvényszék szerint az a körülmény, hogy a perbeli ingatlan 2012-től kezdődően már nem forgalomképtelen, visszamenőlegesen nem eredményezheti annak megállapítását, hogy az 1998. évben még forgalomképtelen állami tulajdonon osztott tulajdon létrejött.
- [10] 1.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az indítványozó keresetének helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan pedig a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására, és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.696/2020/15. számú, 2021. június 18. napján kelt ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a másodfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a jogvita elbírálására nem a Ptk., hanem a régi Ptk. szabályai az irányadók, tekintettel arra, hogy a kérdéses pavilont az 1990-es években létesítették és 1998. december 3. napján kapott fennmaradási engedélyt. A Kúria megítélése szerint az indítványozó által felhívott eljárási szabálysértések (így különösen a bizonyítással és a bizonyítási teher kiosztásával összefüggő kérdések) alaptalanok, a támadott ítélet pedig kellő, és az eljárásjogi szabályoknak is megfelelő indokolást tartalmaz.
- [11] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állította, az alábbiak szerint.
- [12] Az indítvány szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi, hogy a Kúria (és a Győri Törvényszék) nem az indítványozó kereseti kérelmében megjelölt Ptk., hanem a régi Ptk. szabályai alapján bírálta el a jogvitát, továbbá az indítványozó bizonyítási indítványait (különösen a vagyongazdálkodói dokumentációk beszerzésére vonatkozóan) elutasították. Az indítványozó ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmeként értékeli, hogy a Kúria ítéletében a történeti tényállást nem teljes körűen rögzítette, és számos, az ügy megítélése szempontjából fontos kérdésre egyáltalán nem tér ki.
- [13] Az alkotmányjogi panasz szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. §-a szerinti indokolási kötelezettség sérelmét eredményezi az alkotmányjogi panasz szerint, hogy a bíróságok nem adtak választ arra az alapügy eldöntése szempontjából lényeges kérdésre, hogy miért ne jöhetett volna létre osztott tulajdoni

helyzet 2012-től kezdődően, amikor az ingatlan már kikerült a kizárólagos és forgalomképtelen állami tulajdon köréből.

- [14] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben kifogásolja, hogy a bírói döntések eredményeként az sem állapítható meg, hogy jelenleg egyáltalán ki az épület tulajdonosa, a bíróságok pedig egyáltalán nem vizsgálták, hogy a felépítmény fizikai jellege alapján ingatlannak tekinthető-e vagy sem. Abban az esetben ugyanis, ha az épület tulajdonosa valójában a Magyar Állam (ami az indítványozó szerint a bírói döntésből következik), akkor érthetetlen, hogy miért az indítványozónak kellett az épület után adót fizetnie, miért neki kellett azt karbantartania, és miért az ő kötelezettsége annak elbontása.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2021. augusztus 31. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt az indítványozó pedig 2021. november 2. napján, az Ügyrend 28. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel határidőben terjesztette elő. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak.
- [17] 3.2. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás, és nem pedig a bírósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a bírósági eljárás tisztességtelenségével összefüggésben a XXIV. cikk (1) bekezdésére nem alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}. az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyaránt megjelölte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését, az alkotmányjogi panaszra okot adó peres eljáráshoz kapcsolódóan pedig közigazgatási hatósági eljárás nem folyt. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panasz ezen elemét tartalma szerint, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot rögzítő XXVIII. cikk (1) bekezdése keretei között bírálta el {legutóbb hasonlóan például: 3045/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [18] 3.3. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményeinek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben eleget tesz.
- [19] 3.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az alkotmányjogi panasz sem a XIII. cikk (1) bekezdésével, sem pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, figyelemmel a panasz tartalmára, valamint figyelemmel az Alkotmánybíróság tulajdonhoz való joggal, illetőleg tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos korábbi döntéseire.
- [21] Az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét sem veti fel, az alábbiakra tekintettel.
- [22] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbírósággént”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb

például: 3500/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [16]]. Az Alkotmánybíróság hatásköre ennek megfelelően nem terjedhet ki annak vizsgálatára, hogy az eljáró bíróságok helytállóan rögzítették-e a tényállást, helytállóan foglaltak-e állást abban a kérdésben, hogy az ügy elbírálása során a Ptk. vagy a régi Ptk. szabályai az irányadóak, mely bizonyítási indítványok szükségtelenek az ügy eldöntéséhez, illetőleg a bírói döntések indokolása megfelel-e a Pp. előírásainak. Ezen kérdések mind külön-külön, mind pedig összességükben olyan tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési, illetőleg szakjogi-törvényértelmezési kérdések, melyek nem tartoznak az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság ugyanis következetes, az Alaptörvényből fakadó gyakorlatának megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {legutóbb például: 3134/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [35]}.

- [23] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. A tisztességes bírói eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképp megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Jelen esetben a Kúria (és a Győri Törvényszék) ítéletének indokolásában egyértelműen és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következően megkövetelt mélységben állást foglalt abban a kérdésben, hogy az alapügyben miért a régi Ptk. (és miért nem az indítványozó által felhívott Ptk.) szabályai az irányadóak. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó ezt a bírói jogértelmezést vitatja, illetőleg nem tartja kellően megindokoltnak, még nem adhat okot alkotmányjogi panaszra. Annak vizsgálata pedig, hogy a támadott bírói döntésben megjelenő indokolás megfelel-e a Pp. előírásainak, az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső szakjogi (és ekként nem alkotmányjogi) kérdés.
- [24] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli: az alapügyben eljáró bíróságok a kereseti kérelemhez kötöttség elvéből következően nem a pavilon tulajdonjogának kérdésében döntöttek, hanem abban a kérdésben, hogy az indítványozót (illetőleg a pavilon és a hozzá tartozó terasz mindenkori tulajdonosát) megilleti-e földhasználati jog vagy sem. Önmagában pedig az a tény, hogy ezt a jogvitát az eljáró bíróságok az indítványozó számára kedvezőtlen módon bírálták el, még nem adhat okot alkotmányjogi panaszra a XIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben.
- [25] 3.5. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz az indítványban megjelölt okból sem a XIII. cikk (1) bekezdésével, sem pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, azaz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem.
- [26] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2022. május 17.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4017/2021.

